

بنیاد ملی علم ایران
Iran National Science Foundation

شیوه‌نامه برگزیدگان برنامه سرآمدان علمی، دوره نهم

مقدمه

برنامه حمایت از برگزیدگان سرآمدان علمی با هدف دستیابی به مرجعیت علمی، افزایش کیفیت علمی در کشور و کمک به پیشرفت پژوهش‌های معتبر پژوهشگران در سطح بین‌المللی از سال ۱۳۹۴، ذیل معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برگزار می‌شود. در این برنامه با شاخص‌های معتبر علم‌سنجی و در یک برنامه رقابتی، سالانه جمعی از پژوهشگران معتبر دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی و پژوهشی کشور که دارای انتشارات علمی برجسته بوده، شناسایی و در قالب پژوهانه‌های نقدی، گزینش خدمات شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی و حمایت از جذب و بکارگیری پژوهشگر پسادکتری، بر اساس شیوه‌نامه بنیاد حمایت می‌شوند.

ماده ۱- شرایط اولیه پژوهشگران برای ورود به فرآیند ارزیابی

پژوهشگران با شرایط زیر وارد فرآیند ارزیابی خواهند شد:

- ۱-۱- عضو هیأت علمی دانشگاه یا یک مؤسسه علمی / پژوهشی کشور
اعضای هیأت علمی بازنشسته وارد این فرآیند نمی‌شوند.
- ۲-۱- پژوهشگران دارای آثار پژوهشی در مجلات برجسته
۱-۲-۱- پژوهشگرانی که در ۴ سال اخیر (۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴)، دارای حتی ۱ مقاله سلب اعتبار شده^۱ به‌عنوان نویسنده مسئول یا نویسنده اول باشند وارد این فرآیند نمی‌شوند.
- ۲-۲-۱- فهرست مجلات برجسته مطابق با آئین‌نامه دوره هشتم برنامه سرآمدان علمی در نظر گرفته شده است. این مجلات متناسب با سطح کیفی در ۴ گروه (الف، ب، ج و د) معرفی می‌شوند.
- ۳-۲-۱- پژوهشگران برگزیده بر اساس انتشارات در سه گروه مجلات **جریان‌ساز** (الف و ب)، مجلات **پیشرو** (گروه ج) و مجلات **منتخب** (گروه د) طبقه بندی می‌شوند.
- ۴-۲-۱- پژوهشگرانی که در سال ۲۰۲۳ دارای حداقل **یک** مقاله منتشر شده در مجلات گروه الف، ب و ج یا **۲** مقاله در مجلات گروه د باشند وارد فرآیند ارزیابی می‌شوند.
- ۵-۲-۱- از نظر جایگاه نویسنده، شرایط زیر مورد نظر است:

- مجلات گروه **الف**: نویسنده اول تا دهم یا نویسنده مسئول
- مجلات گروه **ب**: نویسنده اول تا پنجم یا نویسنده مسئول
- مجلات گروه **ج**: نویسنده اول یا نویسنده مسئول اول یا آخر
- مجلات گروه **د**: نویسنده اول یا نویسنده مسئول اول یا آخر

۶-۲-۱- فقط مقالاتی که با آدرس یکی از مؤسسات علمی یا پژوهشی کشور منتشر شده باشند قابلیت ارزیابی دارند.

^۱ Retracted Article

۱-۲-۷- مقالات پرنویسنده^۲ مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرند.

۱-۲-۸- انتشار مقاله در مجلات گروه ج یا د به صورت مقاله مروری کافی نیست و ضروری است فرد حداقل یک مقاله اصیل منتشر کرده باشد.

۱-۲-۹- پژوهشگرانی که دارای مقاله داغ (مقالات با بیش از ۱۰۰ استناد برای مقاله منتشر شده در سال ۲۰۲۳) و نویسنده مسئول باشند، پژوهشگرانی دارای مقالات پراستناد (مقالات با میانگین استناد سالیانه بیشتر از ۲۰۰) و نویسنده مسئول باشند و پژوهشگرانی که دارای همکارهای بین‌المللی (چاپ مقالات با برندگان جایزه نوبل از سال ۲۰۱۵ به بعد و تا نویسنده دهم) باشند، در صورتی که حداقل ۱ مقاله در گروه‌های نشریات الف تا د داشته باشند.

۱-۲-۱۰- در این دوره برای پژوهشگران گروه‌های نشریات الف تا د، نفرت برتر شاخص ارزیابی بر مبنای انعکاس در رسانه‌های اجتماعی (Altmetrics) و شاخص تأثیر استنادی نرمال شده (CNCI) بررسی و معرفی شدند.

ماده ۲- انتخاب برگزیدگان

چنانکه ذکر شد پژوهشگران راه یافته به مرحله ارزیابی علمی، برای دریافت پژوهانه و حمایت‌های برنامه با توجه به مقالاتی که در گروه‌های مختلف مجلات منتشر کرده‌اند در ۳ گروه به شرح زیر دسته‌بندی می‌شوند:

- **گروه اول (دارای مقاله در مجلات جریان‌ساز):** پژوهشگرانی که دارای مقاله در مجلات گروه الف و ب (مطابق شروط ذکر شده) باشند.
- **گروه دوم (دارای مقاله در مجلات پیشرو):** پژوهشگرانی که دارای مقاله در مجلات گروه ج (مطابق شروط ذکر شده) باشند.
- **گروه سوم (دارای مقاله در مجلات منتخب):** پژوهشگرانی که دارای مقاله در مجلات گروه د (مطابق شروط ذکر شده) باشند.

۱-۲- به منظور تخصیص حمایت‌ها ذیل هر یک از گروه‌ها، امتیاز برگزیدگان در قالب اعتبار علمی محاسبه خواهد شد. به مقالات منتشر شده با توجه به گروه مجلات و جایگاه نویسنده، مطابق جدول زیر امتیاز تعلق می‌گیرد. به مقالات مروری، معادل ۵۰٪ امتیازهای جدول زیر تعلق می‌گیرد.

نقش نویسنده گروه مجلات	نویسنده مسئول یا اول	نویسنده دوم	نویسنده سوم	نویسنده چهارم تا پنجم	نویسنده ششم تا هفتم	نویسنده هشتم تا دهم	نویسنده یازدهم تا پانزدهم	نویسنده شانزدهم تا بیستم
	الف	۵۰	۲۵	۱۲	۱۰	۴	۳	۲
ب	۲۵	۱۲	۵	۴	۳	۲	-	-
ج	۱۵	۶	۳	۱,۵	-	-	-	-
د	۵	۲	-	-	-	-	-	-

^۲ Mega-Author

۲-۲- با توجه به تعداد مقالات منتشر شده در برخی مجلات و به منظور متناسب‌سازی سهم هر نشریه، ضرایبی به آنها مطابق جدول ذیل تعلق می‌گیرد.

نشریه	گروه	ضریب
Science of the Total Environment	د	۰,۲۵
European Physical Journal C	د	۰,۲۵
Physical Review D	د	۰,۲۵
Journal of High Energy Physics	د	۰,۲۵
Chemical Engineering Journal	د	۰,۲۵
Physical Review B	د	۰,۲۵
Inorganic Chemistry	د	۰,۷
سایر مجلات برجسته		۱

۳-۲- چنانچه فردی حداقل یک مقاله در مجلات گروه الف یا ب منتشر کرده باشد ضرایب تمام مجلات برای ایشان، ۱ محاسبه می‌شود.

۴-۲- اعتبار علمی^۳ برگزیدگان با استفاده از شاخص‌های علم‌سنجی، مطابق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$SC = \sum (A_s) \times C \times M$$

شاخص‌های مورد نظر به منظور محاسبه اعتبار علمی در رابطه بالا عبارتند از:

- امتیاز مقالات برتر^۴ (A_s): مجموع امتیاز مقالات منتشر شده در مجلات برتر توسط هر فرد مطابق جدول (۱)
 - میانگین استنادات (C)^۵: میانگین استنادات کل مقالات افراد
 - شاخص (M)^۶: حاصل تقسیم شاخص اچ فرد بر سن علمی وی. این شاخص به منظور رقابت‌پذیری بهتر میان محققان جوان و باتجربه و به منظور بهبود «شاخص اچ» در نظر گرفته شده است.
- توضیح: برای محاسبه سن علمی افراد، تاریخ چاپ اولین مقاله آنها به عنوان سال مبنا قرار گرفته است. به عنوان مثال اگر فردی اولین مقاله خود را در سال ۲۰۰۰ چاپ کرده است در سال ۲۰۲۳، سن علمی وی ۲۳ سال در نظر گرفته می‌شود.
- ۵-۲- پژوهشگرانی که اعتبار علمی زیر ۱۰۰ کسب کرده باشند در فهرست قرار نمی‌گیرند.

^۳ Scientific Credit

^۴ - Article Score

^۵ - Citation Average

^۶ -M-Index

ماده ۳- حمایت‌ها

حمایت‌ها به شرح زیر به برگزیدگان برنامه سرآمدان علمی اعطا خواهد شد:

گروه اول:

لوح و نشان یادبود

گرنه ۵۰۰ میلیون تومان، ۳ محقق پسادکتری

گروه دوم:

لوح و نشان یادبود

گرنه ۴۰۰ میلیون تومان، ۲ محقق پسادکتری

گروه سوم:

لوح و نشان یادبود

گرنه ۳۰۰ میلیون تومان، ۱ محقق پسادکتری

در صورتی که امکان جذب محقق پسادکتری بر اساس شیوه نامه پسادکتری بنیاد امکانپذیر نباشد، استاد محترم برگزیده با موافقت بنیاد می تواند از سهمیه حمایت از دانشجوی کارشناسی ارشد و نیز هزینه سفرهای علمی استفاده نمایند.

این شیوه نامه در تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۴ به تصویب شورای علمی بنیاد ملی علم ایران رسیده و از این تاریخ لازم‌الاجراست.